

'Rouwdoula' wil taboes doorbreken

Santpoortse schrijft boek over ervaringen in palliatieve zorg en uitvaartwereld

De dood. Patty Duijn krijgt er vrijwel dagelijks mee te maken. Honderden stervenden, nabestaanden (in spe) en andere achterblijvers heeft de Santpoortse inmiddels bijgestaan. Met haar boek 'Rouwdoula' - dat binnenkort verschijnt - hoopt Duijn onder meer taboes te doorbreken die nog altijd rond het levenseinde hangen én collega's en consumenten in de palliatieve zorg en uitvaartbranche te inspireren. De pennenvrucht is tegelijkertijd bedoeld als erbetoon aan haar veel te jong gestorven vader.

Geregeld staat Patty Duijn even met de mond vol tanden, wanneer haar wordt gevraagd hoe ze haar brood verdient. Al tien jaar is de Santpoortse fulltime actief in de palliatieve zorg en uitvaartbegeleiding. Maar bij nieuwsgierigheid naar dat werk, heeft ze niet altijd direct een antwoord.

„Wat ik doe, is zó complex. Hoe kun je dat goed uitleggen? Ik heb mezelf een tijdlang bestempeld als 'begeleider bij leven en afscheid'. Maar eigenlijk zocht ik één woord om mijn werk te kunnen omschrijven. Een vrouw die ik bij de voorbereiding op de dood van haar zieke moeder hielp, zette mij aan het denken. 'Jij bent net een doula', zei ze op een gegeven moment. Doula betekent in het oud-Grieks: dienende vrouw. Tegenwoordig worden zwangerschaps- en geboortecoaches ook wel doula genoemd. Zij bieden toekomstige ouders praktische én emotionele steun. Ik geef dergelijke steun ook, alleen dan aan de andere kant van de levenslijn. Daarom draagt mijn boek de titel Rouwdoula.”

Volkomen onverwachts een bloedverwant verliezen. Duijn kan erover meepraten. De presentatie van haar boek - komende donderdag - valt samen met de 28e sterfdag van haar vader. Duijn senior - dorpslager in Santpoort-Noord - overlijdt op 27 juni 1991. Als gevolg van een wespensteek.

„Mijn vader ging een balletje slaan bij de IJmuidense tennisclub De Heerenduinen, zoals hij elke

donderdagavond deed. Nadat hij door een wesp was gestoken, kreeg hij een allergische reactie. Die is hem fataal geworden. Hij overleed direct. M'n vader was pas 51 jaar oud, ik achttien. Ik herinner me dat ik heel verdrietig was. Maar ik uitte mijn emoties niet op een heftige manier. Daardoor dachten mijn moeder, broer, zus en anderen dat ik in shock was. Dat kwam ook doordat zij uitgingen van de westerse gedragsnorm. Wij westerlingen doen nog steeds ingewikkeld over de dood. Hoe mijn vader daarover dacht? Geen idee. Ik kom uit een katholiek gezin, maar wij waren niet-praktiserend. Elk individu verwerkt rouw op een eigen manier. Bij onze familie is het na de dood van m'n vader ook zo gegaan. Ieder van ons heeft een eigen weg bewandeld. Bij het zien van het lichaam van mijn vader reageerde ik in eerste instantie niet heel emotioneel. Pas later ben ik me meer bewust geworden van het gemis. Vooral bij mijlpalen in m'n leven: mijn trouwdag, de geboorte van onze tweeling. Ik ben in de loop van de tijd bijvoorbeeld ook gaan beseffen hoe jong mijn moeder nog was toen m'n vader stierf. Hij was dus de slager van het dorp. Ook 28 jaar na zijn dood kennen veel Santpoorters hem nog. Daardoor is er regelmatig een moment dat-ie weer even heel nadrukkelijk deel uitmaakt van mijn bestaan. Bijvoorbeeld wanneer ik tijdens mijn werk bekenden tegenkom, die verhalen over m'n vader vertellen.”

Inspiratie

De Santpoortse draagt Rouwdoula op aan Duijn senior. Het boek bevat flink wat eerdere krantencolumns van haar hand, al dan niet herschreven. Maar in de pennenvrucht geeft de Santpoortse ook haar visie op het begeleiden van leven en afscheid en het belang daarvan. „Ik hoop daarmee onder anderen collega's in de palliatieve zorg en uitvaartbranche te inspireren tot breder denken. Ik vind het bijvoorbeeld enorm belangrijk dat kinderen op een natuurlijke manier met de dood leren omgaan.

Paspoort

Naam: Patty Duijn
Leeftijd: 46
Woonplaats: Santpoort-Noord

Door hen goed te begeleiden, kan rouw minder rauw worden. Volwassenen in een familie die door verlies wordt getroffen, worstelen nogal eens met eerder opgelopen trauma's. Waardoor ze niet altijd even goed in staat zijn de kinderen op te vangen. Ook om die redenen vind ik het geweldig wanneer ik tijdens de rouwbegeleiding zie dat de eigenlijke rolverdeling in een gezin omdraait en het juist kinderen zijn die hun ouders of andere betrokken volwassenen leren hoe ze met het verlies kunnen omgaan.”

Lippenstift

De Santpoortse vervolgt: „Enige tijd terug begeleidde ik bijvoorbeeld een jong gezin. De familie benaderde mij toen de vrouw van de familie nog niet was overleden, maar op haar sterfbed lag. In het ziekenhuis, vlak voor haar inslapen. Een heel intieme situatie dus; het laatste weerzien als gezin, afscheid tussen moeder en kinderen. In eerste instantie was het voor mij bijna als een gevoel van inbreuk maken op de privacy van dat gezin, zo dichtbij als ik stond. Maar dat verdween. Dit hadden zij nodig. Mij in de buurt, als een soort van wakend oog. Het gaf hen rust. Wat mij vooral is bijgebleven, is de vrije manier waarop de kinderen van deze vrouw daarna door de juiste begeleiding met haar dood omgingen. Ze werden betrokken bij het maken van de rouwkaart, beschilderden de kist waarin het lichaam van hun moeder lag. De dochter van die vrouw zei op een gegeven moment, kort nadat de moeder was gestorven, tegen haar vader: „We hebben echt een leuke dag bij mama gehad. Zij vond het ook leuk en ik heb nog even haar lippen gestift.”

Terwijl Duijn dus nog volop met

de lancering van Rouwdoula doende is, koestert zij al plannen voor een volgend boek. Het interview en schrijfwerk daarvoor komt na de zomer op gang, is de bedoeling. „Ik wil ouders van overleden kinderen portretteren en ook de kant van broers, zussen en grootouders belichten. Dat moet uiteindelijk leiden tot ongeveer twintig verhalen. Uiteenlopende verhalen. Zodat lezers die zelf een kind, kleinkind, broertje of zusje hebben verloren in elk portret wel iets kunnen vinden waaraan ze wat zouden kunnen hebben. Ik heb al een aantal aanmeldingen van aspirant-interviewkandidaten. Ik ben ze dankbaar. Want het is zó belangrijk

Rouwdoula Patty Duijn. „Ik zie elke dag verlies, in uiteenlopende situaties. Juist daardoor hou ik enorm van het leven.”

dat er voor deze categorie achterblijvers meer aandacht en naslagwerk komt.”

Verliefd

De 46-jarige Santpoortse - zelf moeder - moet effectief omgaan met tijd. Haar rouwbegeleidingswerk neemt wekelijks sowieso al flink wat uren in beslag. Toch lukt het haar dus geregeld achter de computer te kruipen, al dan niet op haar 'flexplek' in een kantoorruimte aan de Hoofdstraat in haar woonplaats. Sterker nog: vanaf september wil ze maandelijks speciale inloopavonden gaan houden

voor streekbewoners die een dierbare hebben verloren. „Rouw om een overleden geliefde, familielid, vriend of vriendin kan gedurende het hele verdere leven op bepaalde momenten terugkomen. En om verschillende redenen. Een weduwnaar of weduwe kan bijvoorbeeld weer verliefd worden en daardoor met schuldgevoelens jegens de overleden partner worden geconfronteerd. Hoe kun je daarmee omgaan? En hoe reageer je op familieleden die niet met je nieuwe relatie instemmen? Onder meer die vragen wil ik tijdens de inloopavonden aan de orde stellen.

Want als je verliefd wordt op een ander, hoeft dat natuurlijk niet te betekenen dat je minder of helemaal niet meer houdt van je gestorven geliefde. Uiteraard komen ook andere onderwerpen aan bod. Een soort van rouw-apk, dat moet het worden.”

Uitdaging

Duijn is sinds 2009 actief in de palliatieve zorg en uitvaartwereld. Een snelle berekening maakt duidelijk dat zij zich al zo'n duizend keer over nabestaanden en andere rouwenden heeft ontfermd. „Ik krijg uiteraard ook wel eens te

maken met achterblijvende gezinnen waarin sprake is van een slepende ruzie. In die situatie moet er mediation rond het sterfbed plaatshebben. Een uitdaging die we ook niet uit de weg gaan. Aan mijn werk hou ik veelal mooie herinneringen over. Zo kwam ik bijvoorbeeld in aanraking met een mspatiënt en zijn vrouw. Kort voor zijn overlijden kwamen ze nog speciaal naar mij toe, al kostte dat door de ziekte van die man grote moeite. Maar hij wilde per se afscheid van me nemen. We dronken met z'n drieën koffie in zijn auto, die geparkeerd stond voor mijn

kantoor. Een bijzonder en waardevol moment. Ik zie elke dag verlies, in uiteenlopende situaties. Juist daardoor hou ik enorm van het leven. Ik heb ook voor de volle honderd procent lief. Zo komen mijn kinderen nooit de deur uit zonder dat we elkaar gedag kussen.”

Carlo Nijveen

Rouwdoula (paperback, 192 pagina's) is te koop voor 20 euro en wordt op de markt gebracht door uitgeverij Water. ISBN-nummer: 978 94 92495 68 6.